

ЕКОЛОГО-ЕНЕРГЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОСТІ

XVII ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ТЕХНІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ МОЛОДИХ УЧЕНИХ ТА СТУДЕНТІВ (14 квітня 2017 р.)

**Збірник наукових праць
Секція 2: «Теплофізика, теплоенергетика, наноматеріали та
нанотехнології»**

ОДЕСА 2017

УДК 547; 37.022

Еколого-енергетичні проблеми сучасності / Збірник наукових праць всеукраїнської науково - технічної конференції молодих учених та студентів. Одеса, 14 квітня 2017 р. – Одеса, Видавництво ОНАХТ, - 2017р. – 77 с.

Збірник включає наукові праці учасників, що об'єднані по темам:
теплофізичні проблеми в різних галузях науки і техніки;
енергетика і енергозбереження в сучасних виробництвах.

Матеріали подано українською, російською та англійською мовами.

ISSN 0453-8307 © Одеська національна академія харчових технологій

У зазначених роботах [3,4] емпіричні формули для розрахунків коефіцієнтів тепловіддачі, які запропоновано автором [4], мають наступний вигляд:

$$\alpha = C \cdot q^m \cdot \lambda_{\text{КС}}^n \cdot [(1-\theta_{\text{max}})/(1-\theta)]^P \cdot D_{\text{эф}}^q \cdot L^{0,33}. \quad (1)$$

У формулі всі параметри (величини) – безрозмірні, проте розраховані у системі СІ: С – константа; q – густина теплового потоку [Вт/м²]; λ – каркасна теплопровідність пористої (металоволокнистої) структури [Вт/(м·К)]; θ – пористість [в долях, від 0 до 1]; D – ефективний (середній) розмір пор КС [м]; L – відомий комплекс Лабунцова.

Як показали результати розрахунків α, виконуваних за формулою (1), певні труднощі виникають з обчисленням симплекса [(1-θ_{max})/(1-θ)]. В останніх роботах авторів ІПМ запропоновано формули, аналогічні вищенаведеній формулі (1); зазначений симплекс (без змін у точності розрахунків коефіцієнтів α) має наступний вигляд:

1) для умов вільного руху води на пористих поверхнях (режими роботи ТС):

$$P = 2,4 \cdot \theta \quad (\text{при } \theta = 0,35-0,8);$$

2) для умов капілярного транспорту води на пористих поверхнях (режими роботи ТТ) показник ступеня Р знаходять за номограмою.

Як свідчать результати експериментів і розрахунків, найвищі показники інтенсивності тепловіддачі в зонах нагрівання ТТ і ТС забезпечують високо-теплопровідні КС середньої пористості (θ = 40-60 %), виготовлені, наприклад, з міді та алюмінію. Сталеві волокнисті КС також можуть з успіхом застосовуватися у ТТ низькотемпературних діапазонів; термічні опори ТТ при цьому будуть дещо зниженими.

Інформаційні джерела:

1. Смирнов Г.Ф., Цой А.Д. Теплообмен при парообразовании в капиллярах и капиллярно-пористых структурах. – М.: Изд-во МЭИ, 1999. – 440 с.
2. Присняков В.Ф., Луценко В.И. и др. Процессы переноса тепла и массы в тепловых трубах. – К.: Наукова думка, 1992. – 160 с.
3. Семена М.Г., Зарипов В.К., Шаповал А.А. Интенсивность теплообмена при кипении воды на поверхности с пористыми покрытиями в условиях капиллярного транспорта. – Инж.-физ. журнал, 1987, т.52, № 4. – С. 592-597.
4. Шаповал А.А., Зарипов В.К., Семена М.Г. Исследование интенсивности теплообмена при кипении воды на поверхности с металловолокнистыми пористыми покрытиями. – Теплоэнергетика, 1983, № 12. – С. 65-67.

Науковий керівник: Шаповал Андрій Андрійович, к.т.н., доцент каф. ХПСМ ІХФ НТУУ „Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського”

УДК 621.56

ХОЛОДИЛЬНІ МАШИНИ ДЛЯ МІЖПЛАНЕТНИХ ПОЛЬОТІВ

Саянная Я.Ю., студентка

Державний університет телекомунікацій

Холодильна машина — пристрій, що служить для відводу теплоти від охолоджуваного тіла при температурі нижчій, ніж температура навколишнього середовища. Процеси, що відбуваються в холодильних машинах, є окремим випадком термодинамічних процесів, тобто таких, в яких відбувається послідовна зміна

параметрів стану робочої речовини: температури, тиску, питомого обсягу, ентальпії. Холодильні машини працюють за принципом теплового насоса — віднімають теплоту від охолоджуваного тіла і з витратою енергії (механічної, теплової і т. д.) передають її охолоджуваному середовищу (зазвичай воді або навколишньому повітрю), що має більш високу температуру, ніж охолоджуване тіло. Холодильні машини використовуються для отримання температур від 10°C до -150°C . Область нижчих температур відноситься до кріогенної техніки. Робота холодильної машини характеризується її холодопродуктивністю.

Перші холодильні машини з'явилися в середині XIX ст. Одна з найстаріших холодильних машин — абсорбційна. Її винахід і конструктивне оформлення пов'язано з іменами Дж. Леслі (Великобританія, 1810), Ф. Карре (Франція, 1850) і Ф. Віндхауза (Німеччина, 1878). Перша парокомпресійна машина, яка працювала на ефірі, побудована Дж. Перкінс (Велика Британія, 1834). Пізніше були створені аналогічні машини з використанням як холодоагенту метилового ефіру і сірчистого ангідриду. У 1874 К. Лінде (Німеччина) побудував аміачну парокомпресійну холодильну машину, яка поклала початок холодильного машинобудування.

Головною умовою високої рентабельності підприємств громадського харчування є правильна організація зберігання харчових продуктів. При цьому особливу увагу необхідно приділяти продуктам, які швидко псуються (м'ясо, молоко, масло, вироби з них тощо). У звичайних умовах вони швидко псуються і стають непридатними для приготування страв. Псування спричиняється головним чином життєдіяльністю мікроорганізмів і ферментативними процесами, які проходять у продуктах. Під впливом мікроорганізмів і ферментів відбувається розщеплення білків з утворенням токсичних сполук, проходить гідроліз жирів та інші зміни, які спричиняють псування продуктів.

Холод є прекрасним консервантом, оскільки він уповільнює розвиток мікроорганізмів. На підприємствах громадського харчування холод використовують під час транспортування продуктів, для оброблення деяких видів продуктів та для зберігання продуктів при різних температурах у камерах, прилавках, вітринах, шафах.

Тривалість зберігання продуктів залежить від ступеня зниження їх температури та середовища, в якому вони зберігаються.

Температуру можна знижувати до кріоскопічної точки, тобто до початку замерзання клітинних соків, і нижче кріоскопічної точки, коли основна маса води в клітковому соку перетворюється на лід.

Зниження температури продукту до початку замерзання клітинного соку називається *охолодженням*. У процесі охолодження повністю зберігаються властивості та якість свіжого продукту. Проте мікробіологічні та ферментативні процеси в ньому не припиняються повністю, а тільки уповільнюються, причому настільки, що протягом декількох днів помітних змін у продукті не відбувається. Охолоджені продукти зберігають при температурі $-1...+1^{\circ}\text{C}$ протягом 3—10 днів (залежно від виду продукту).

Зберігання продуктів при низьких температурах дає можливість найповніше зберегти їх первинні властивості: колір, запах, смак, консистенцію та харчову якість. У цьому головна перевага низьких температур перед іншими способами консервації.

Холодильники використовуються як в домашньому побуті так і на підприємствах. Але найбільш цікавим фактом є те що холодильні установки використовуються і в космосі.

На космічних кораблях, які все ще борознять безкрайні простори нашого Всесвіту, встановлюють спеціальні холодильники, які працюють за таким же принципом, як і земні термоелектричні моделі. Для того, щоб знизити градус в холодильній камері, необхідно зайве тепло вивести в космічний простір. Теплообмінник - прототип земного конденсатора - розміщують з зовнішньої стінки космічного корабля. Тепло від «космічного кондиціонера» відводиться за рахунок випромінювання, а не за рахунок охолодження повітрям, як на Землі. Як робоче тіло використовується тільки високоякісні холодоагенти. Електричну енергію в Космосі виробляє сонячна батарея.

Для зберігання продуктів з низьким терміном реалізації в Космосі існують холодильні камери, де зберігається: продукти харчування і морозильні камери - там зберігаються заморожені продукти і готова їжа. Для польотів на орбіту розроблені спеціальні технології насичення води, розморожування, розігрівання і теплової обробки провіантів.

На міжнародній космічній станції в російському модулі встановлено два холодильника «БХ-3». Для міжпланетних польотів, які тривають тривалий час, розроблений раціон харчування, в який включені натуральні продукти в свіжому вигляді. А такі продукти вимагають відповідних умов зберігання.

Холодильники в Космосі використовуються не тільки для зберігання провізії, а й для забезпечення нормальних умов життя космонавтів і для всіляких наукових цілей. Буває так, що одна сторона корабля загострюється сонячними променями, а на іншій стороні в цей час може бути -270 С. В цьому випадку холодильні установки служать для контролю температури повітря, так як вони здатні усунути перегрів в будь-якому місці.

Холодильно-сушильні апарати стежать за вологістю повітря. Холодильник «Кріогемі-03» знайшов застосування в дослідженнях цитотоксичної активності лімфоцитів людини. Потужні морозильні установки, які здатні забезпечити температуру до -80 С, використовують для заморожування і відправки на Землю різних культур, які були вирощені в Космосі.

Висновок простий: холод, що виробляється холодильником, дійсно необхідний і не тільки в умовах окремо взятої квартири, а й в умовах нашого Всесвіту.

Література:

1. Парокомпрессионная холодильная машина с соленоидным клапаном в качестве регулятора расхода хладагента [Текст] /И.Н. Лукашев, Г.А. Горбенко, П.Г. Гакал, Р.Ю. Турна, Н.И. Иваненко //Авиационно-космическая техника и технология.— 2013. —№ 2/99.
2. Холодильные машины [Текст] / А.В. Бараненко, Н.Н. Бухарин, В.И. Пекарев, И.А. Сакун, Л.С. Тимофеевский. – СПб.: Политехника, 1997.— 992 с.

*Науковий керівник: Оленев Д.Г., кандидат педагогічних наук, доцент,
Державний університет телекомунікацій, м. Київ*

УДК 536.2

ИЗУЧЕНИЕ ОСОБЕННОСТЕЙ ТЕПЛООБМЕНА В ДВИЖУЩЕМСЯ ПЛОТНОМ СЛОЕ ДИСПЕРСНОГО МАТЕРИАЛА

Солодка А.В., аспирант каф. ТТТЕ

Одесская национальная академия пищевых технологий, г. Одесса

Достоинства применения дисперсной насадки обусловлены такими свойствами, как развитая поверхность межфазного теплообмена, высокие коэффициенты теплоотдачи, способность частиц к самоочистке от загрязнений [1]. Однако недостаточная изученность межфазных процессов теплообмена в слое дисперсного материала не позволяет разработать методику инженерного расчета теплоутилизаторов подобного типа, что препятствует их широкому распространению в промышленности [2,3].

Методика проведения эксперимента заключалась в следующем. В рабочую камеру б загружался гранулированный материал. Включался вентилятор 1 и нагреватель 2, после которого нагретый воздух поступал в рабочую камеру. Контролировалась температура воздуха на входе и скорость потока, температура воздуха на выходе. Температура материала определялась в течение опыта с помощью термпары, расположенной в центре камеры. Средняя скорость фильтрации воздуха составляла $w = 0,9...3,5$ м/с, диаметр воздуховода

ГЛОСАРІЙ

<i>Андерсон О.Ю.</i>	3	<i>Mayorga E.I.</i>	9
<i>Артёменкова В. О.</i>	4	<i>Макеева Е.Н.</i>	50
<i>Артюхов В.М.</i>	52	<i>Мандрійчук О.М.</i>	59
<i>Бабой Є.О.</i>	6	<i>Манойло Є.В.</i>	16
<i>Бондаренко А.А.</i>	7	<i>Мансарлійський О.М.</i>	38
<i>Вілауко Yu</i>	9	<i>Мацько Б.С.</i>	41
<i>Варвонець М. Д.</i>	11	<i>Мукминов И.И.</i>	43,20,18
<i>Вороненко А.А.</i>	13	<i>Нижников А.А.</i>	44
<i>Вороненко Ю. Є.</i>	15	<i>Никитин И.Ю.</i>	46
<i>Годунов П. А.</i>	17	<i>Николаев И.А.</i>	48
<i>Грубнік А.О.</i>	18	<i>Овсянник А.В.</i>	50
<i>Григор'єв О. А.</i>	20	<i>Павлів Л.В.</i>	52
<i>Далищинська Л.С.</i>	21	<i>Петрик А.А.</i>	53
<i>Іванов В.В.</i>	22	<i>Радущ М.С.</i>	54,*
<i>Іванов С. С.</i>	24	<i>Радущ Д.С.</i>	55
<i>Івахнюк Н.А</i>	13	<i>Рудкевич І.В.</i>	57
<i>Жуков Р.О.</i>	25	<i>Руденок М.В.</i>	59
<i>Заяц А.С.</i>	27	<i>Саянная Я.Ю.</i>	60
<i>Калинин Е.А.</i>	48	<i>Солодкая А.В.</i>	62
<i>Кньшук А.В.</i>	43,20	<i>Тодосенко А.В.</i>	64
<i>Koval I.Z.</i>	29	<i>Трошев Д.С.</i>	65
<i>Ковтуненко Л.І.</i>	30	<i>Yakubouski S.F.</i>	9
<i>Козловская И.Ю.</i>	31	<i>Філіпенко О.О.</i>	67
<i>Колесниченко Н.А.</i>	32	<i>Чернов А.А.</i>	69
<i>Красінько В.О.</i>	57	<i>Чорнокінь Е.О.</i>	70
<i>Левицька О.Г.</i>	36	<i>Шаповал І.О.</i>	59
<i>Лукьянова А.С.</i>	22,55	<i>Шкоропато М.С.</i>	7
<i>Лисянская М.В.</i>	34	<i>Шостік Д.І.</i>	71
<i>Ляшенко К.І.</i>	71	<i>Yunoshev N.</i>	73
<i>Магурян Н. С.</i>	36		

ЕКОЛОГО-ЕНЕРГЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОСТІ

**XVII ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ТЕХНІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ МОЛОДИХ УЧЕНИХ ТА
СТУДЕНТІВ
(14 квітня 2017 р.)**

**Збірник наукових праць
Секція 2: «Теплофізика, теплоенергетика, наноматеріали та
нанотехнології»**

Підписано до друку 12.04.2017 р. Формат 60x84 1/16.
Гарн. Таймс. Умов.- друк. арк5,1. Тираж 20 прим.
Замова №.791
ВЦ «Технолог»